

Hørings svar fra prorektor for forskning og formidling Kristi G. Bache vedr Campusutviklingsplan,

Til prosjektleder Jan Lorang Brynildsen ved Høgskolen i Østfold

Oslo 1. desember 2021

Jeg takker for anledningen til å sende svar på vegne av høgskolens satsing innen forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid. Eget svar relatert til formidling sendes fra kommunikasjonsavdelingen ved Høgskolen. Jeg uttaler meg her i kraft av egne rolle og erfaringer og etter innspill fra leder av bibliotekstjenesten, de tre fakultetenes forsknings-prodekaner og direktør ved akademi for scenekunst. Punktvis svar på A, B, C og D følger under mine mer generelle betraktninger. Bibliotekstjenestens svar følger i sin helhet til slutt.

Generelt vil jeg si at behovet og viktigheten av å involvere HiØs brukergrupper er åpenbar opp mot et så omfattende, kostnadsdrivende og skjellsettende prosjekt som en campusutvikling er. For oss fra forskning vil det være viktig at avveininger gjøres basert på det kunnskapsgrunnlaget som finnes, og at forutsetningene speiler virkeligheten og fremtiden. Forslaget som foreligger bærer for meg preg av å være til dels langt komment, og jeg håper muligheten til (om nødvendig) radikale innspill fortsatt vil kunne tas til etterretning.

Det satses på åpne og sonebaserte løsninger, vrimeområder og tilrettelegging for samhandling og sosial tilstedeværelse. Dette er bra i mange tilfeller, og stor grad av åpenhet mellom høgskolen og bymiljøene rundt vil jeg se på som en stor fordel. Så er det kommet frem gjennom undersøkelser og forskning at åpne landskap som erstatning for egne kontorer ikke er egnet for grupper som driver tankeintensiv virksomhet slik forskere gjør. Behov for trygg oppbevaring av sensitivt materiale, ro ved utførelse av arbeidet, tilgjengelighet til kilder og materiell i form av notater, bøker, artikler osv er noe av det som understreker viktigheten av å ha et kontor å gå til. Når man snakker med forskere og ber dem om reaksjoner på en plan som presenterer økt bruk av aktivitetsbaserte arbeidsplasser, delte kontorer etc., er tilbakemeldingen ganske unison: Det er svært viktig for forskere (og undervisere) å ha en arbeidsplass med gode og forutsigbare fysiske rammer for å utføre aktiviteten de er ansatt for å gjøre. Med andre ord: Inntrykket er at aktivitetsbaserte arbeidsplasser og delte kontorer ikke vil gi disse forutsigbare fysiske rammene.

Videre vil mye forskning ha behov for spesialrom i form av laboratorier, tekniske verksted, lydrom osv. Det er ikke åpenbart ut ifra planene som foreligger at dette er ivarettatt og tilpasset etter faktiske behov. Det nevnes dog, men i så generelle vendinger at det ikke er klart for meg hvordan dette faktisk skal løses, eller om forskningsintensive faggrupper har vært involvert i prosessen? Her vil det være svært viktig å involvere aktuelle faggrupper for råd og innspill direkte i planleggingen/byggingen. Jeg vil også tro at krav og reguleringer opp mot arealstørrelser vil være noe annerledes for spesialrom, noe som heller ikke virker å være medregnet. HiØ er ikke en vanlig kontorarbeidsplass, og jeg spør meg om de arealeffektivitetsmålene som er brukt således er relevante for vår virksomhet? Mindre seminarrom og grupperom er sentralt og kanskje vel så aktuelt for forskningsvirksomhet som store auditorier. Og dessuten må hele planen ses opp mot hvilken grad av digital undervisning og bruk av hjemmekontor som vil være aktuelt fremover. Vrimeområder og sosiale soner vil jo også ha mindre verdi all den tid fysisk tilstedeværelse er betydelig svekket til fordel for hjemme-alternativer.

Aktiviteter knyttet til akademi for scenekunst er også i en særstilling hva spesialrom og tilpassinger angår. Her forutsetter jeg at de blir tatt med på råd og får mulighet til å direkte påvirke store og mindre utbedringer i tråd med de erfaringer de har gjort seg etter lang tids drift i eksisterende lokaler. Det er spilt inn behov for utbedring av ventilasjons- og kjøleanlegg for bedre luftkvalitet. Videre er det ønsket spesifikt knyttet til inngangsmuligheter forbundet til lageret bak Black Box, samt bygging av kontrollrom i lageret og å legge inn en etasje der det nå er 7 meter takhøyde. Det vil også være nødvendig med nøye planlegging av evt takterrasser da lyddemping og sikring av gode arbeidsforhold for undervisning og forestillinger må ivaretas.

Det er en krevende jobb å få oversikt og detaljene på plass i forslagsalternativene som foreligger, samt avveie detaljnivået i høringsinnspillet opp mot generelle linjer. Dette taler igjen for viktigheten av tett oppfølging i plan- og byggefase slik at fagmiljøene fortløpende kan spille konkret inn for å få en så optimal løsning som mulig.

Under følger mine spesifikke tillegg:

A: Er fremtidsbildet for campus Halden/Fredrikstad gjenkjennelig?

Det er vanskelig å se inn i fremtiden. Når det gjelder utvikling av hjemmeløsninger og digitale undervisningsformer står vi i en krevende situasjon. Omfanget av dette vil i stor grad påvirke behov og særlige tilpasninger av campus. Det er ikke min oppfatning at dette er tilstrekkelig ivaretatt i planleggingen.

B: Er høringsutkastet forståelig, og gir det gode forutsetninger for å ta de rette valgene i fremtiden?

Det er fullt forståelig at dette er et svært omfattende prosjekt, og dette gjenspeiles i høringsforslagene: det er litt utfordrende å få full oversikt. En oppsummering av de to forslagene, og gjerne de største forskjellene er fint, men dette gjenspeiler ikke evt andre mulige løsninger, og spm blir da hvilket spillerom vi har og i hvilken grad hver stein er snudd i prosessen med å komme frem til de alternativer som foreligger. Når dette er sagt virker det som arbeidet som er gjort er grundig, at valgmulighetene selvsagt må begrenses, men at det likevel kunne vært ønskelig med større grad av faglig involvering for å sikre at det gjøres kloke og hensiktsmessige valg opp mot brukere.

C: Er foreslått utvikling og mulige tiltak riktige og viktige for campus Halden/Fredrikstad?

Et svært godt spørsmål det er svært vanskelig å svare på. Det er mye bra i forslagene som foreligger, og man må begrense valgmulighetene for ikke å gå seg helt vill. For øvrig vil jeg vise til svar B og viktigheten av at faggrupper, og da særlig de med spesifikke behov, blir tett involvert.

D: Er det noe som mangler eller forhold vi har misforstått eller noe generelt?

Her vil jeg igjen peke på utfordringene ved ikke å kunne vite sikkert hva fremtiden bringer og da særlig opp mot fysisk tilstedeværelse vs hjemmekontor, og de tilpasninger som må gjøres opp mot dette. Her må det som et minimum skjeles til andre virksomheter og bedrifter vi kan sammenligne oss med for å søke svar og løsninger basert på kunnskap.

Betraktninger opp mot funksjonalitet og bærekraft vil være av stor betydning. Hvordan skaper man store, åpne rom som både er energibesparende og mulige å holde varme/kjølige? Energitekniske løsninger, materialvalg og infrastruktur vil måtte ses i sammenheng med klimavennlige og bærekraftige løsninger. Dette gjelder også balansen mellom faste og alternerende kontorer/arbeidsplasser.

Høgskolen i Østfold - campusutviklingsplaner - høringsutkast for hhv Fredrikstad og Halden – hørings svar fra biblioteket ved biblioteksjef Torunn Skofsrud Boger

Biblioteket takker for muligheten til å komme med innspill på campusutviklingsplanene, og takker prorektor for forskning og formidling for å legge opp til en bred prosess med stor takhøyde for innspill i egen avdeling.

Vi har delt opp hørings svaret slik at tilbakemeldingene fordeles per campus.

FREDRIKSTAD

A: Er fremtidsbildet for campus Fredrikstad gjenkjennelig?

Campusutviklingsplanene for campus Fredrikstad skisserer et fremtidsbilde og et signal om en retning som biblioteket langt på vei kjenner seg igjen i, og kan være enig i hovedtrekkene i. Vi forstår dette som en mulighetsstudie som også vil innebære dialog etter at planene er vedtatt.

B: Er høringsutkastet forståelig, og gir det gode forutsetninger for å ta de rette valgene i fremtiden?

Planene vurderer, slik vi ser det, potensialet for økt arealutnyttelse med fokus på eksisterende arealer med blikk på hvordan lærings, arbeidsplass og fellesarealer kan få økt funksjonalitet. For Fredrikstad sin del ser vi skissert opp en god kobling mellom byen og campus, noe vi er enige i legger et godt grunnlag for å ta gode valg i tiden framover.

C: Er foreslått utvikling og mulige tiltak riktige og viktige for campus Fredrikstad?

Biblioteket ved campus Fredrikstad har små arealer i dag, og fra både de ansattes og studentenes side ser vi et stort behov for studentarbeidsplasser i biblioteket. Samtidig kan dette ikke gå på bekostning av arealene som huser samlingene. Det er fremdeles slik at selv om den største delen av bibliotekets samlinger digitale, så er det behov for store arealer til bøker. Det er ikke rom for å gå inn på detaljer her, men den norske forlagsbransjen er fortsatt tilbakeholdne med å inngå avtaler om digitalt pensum tilgjengeliggjort gjennom bibliotekene, og det foreligger i det hele tatt svært lite pensum digitalt. Inntil vi ser en endring i forlagsbransjen her vil store deler av pensum for helseutdanningene fortsatt foreligge i trykt form og vil kreve plass på bibliotekene. I tillegg viser de fleste undersøkelser at både ansatte og studenter foretrekker papir når de studerer og fordypet seg i litteratur, noen som tilsier at det ligger et stykke inn i framtiden å redusere antall hyllemetre i biblioteket.

Kuratering av biblioteksamlinger er en egen fagdisiplin, og bibliotekene utvikler samlingsutviklingsplaner som ligger til grunn for utviklingen av samlingene. Disse må veie tungt når man diskuterer fysisk arealbruk i bibliotekene.

Biblioteket støtter forslagene om at biblioteket kan utvides til å bruke hele arealet i H4 og N4, både i minimums- og maksimumsalternativet. Biblioteket ønsker å påpeke at bibliotekarealene er tenkt delt opp i soner for studering alene og i grupper, veiledning og arrangementer. Det er behov for fleksibel møblering, grupperom og individuelle arbeidsplasser for studentene.

Videre støtter vi at HiØ skal være et åpent og utadrettet campus, med en tydeligere kobling mot byen enn vi har i dag.

D: Er det noe som mangler eller forhold vi har misforstått eller noe generelt?

Studieverkstedet er ikke nevnt eksplisitt i planene, og vi understreker at det er viktig at det finnes en hensiktsmessig plassering, helst i (eventuelt utenfor) bibliotekets arealer.

Biblioteket påpeker også at IT-vakta ikke er nevnt spesielt, og understreker at nærheten den har til biblioteket i dag har mange fordeler vi må sørge for å beholde i nye arealplaner.

HALDEN

A: Er fremtidsbildet for campus Halden gjenkjennelig?

Campusutviklingsplanene for campus Halden skisserer et fremtidsbilde og et signal om en retning som biblioteket langt på vei kjenner seg igjen i, og kan være enig i hovedtrekkene i. Vi forstår dette som en mulighetsstudie som også vil innebære dialog etter at planene er vedtatt.

B: Er høringsutkastet forståelig, og gir det gode forutsetninger for å ta de rette valgene i fremtiden?

Vi leser planene som en vurdering av potensialet for økt arealutnyttelse med fokus på eksisterende arealer, herunder hvordan lærings-, arbeidsplass og fellesarealer kan få økt funksjonalitet, fleksibilitet/sambruk og attraktivitet for studenter og ansatte. Planene framstår som så åpne og overordnede at det på dette stadiet i prosessen ikke er mulig å uttale seg om konkrete forslag, men vi tror at høringsutkastet kan fungere som et utgangspunkt for framtidige valg under forutsetning at disse gjøres i dialog med partene.

C: Er foreslått utvikling og mulige tiltak riktige og viktige for campus Halden?

Servicetorget framstår som lukket og må åpnes opp, og antakelig også sees i sammenheng med utvikling av en felles førstelinjetjeneste og hvor denne skal ligge.

Biblioteket svært positive til et amfi utenfor biblioteket, og vi flytter gjerne de av våre arrangementer som kan egne seg utendørs dit. Da burde det i den forbindelse ses på muligheten for å kunne gå direkte fra biblioteket og ut til amfiet.

Punkt 7, side 27: «Bokhandelen flyttes til enden av «gata», og blir et synlig og åpent blikkfang. Kan alternativt være deler av biblioteket som flytter opp. Sitte ned, stille ut og dele aktuelle publikasjoner, aviser og annet.» Til dette ønsker biblioteket å påpeke at vi er positive til å utvide bibliotekvirksomheten til det beste for studenter og ansatte, men at dette konkrete forslaget må diskuteres mer i detalj og ser i forhold til ressursbruk.

Under overskriften Arbeidsplasser (side 45): «Stripete arealer i U1 er i konseptet vist som arbeidsplasser for masterstudenter. For å få nok areal ved faste plasser eller for å unngå underdekning kan dette arealet innredes som gode aktivitetsbaserte løsninger hvor man etter behov (i for eksempel 5 års perioder) avgjør om etasjen skal brukes av henholdsvis studenter eller ansatte. Det er en buffersone for begge parter. Det samme gjelder U2. For studentene bør da biblioteket justeres opp med antall arbeidsplasser. Dette er ikke vist i studien.» Til dette ønsker biblioteket å påpeke at biblioteket per i dag er et godt utnyttet rom som i en normalhverdag er stappfullt av studenter som leser, skriver, diskuterer, studerer eller bare slapper av. Vi arrangerer et 20-talls arrangementer som er åpne for både ansatte og studenter, og vi får svært positive tilbakemeldinger fra studentene i f.eks. ARK-undersøkelser. Biblioteket har gjort endringer i rommet i samråd med studentene innenfor egen budsjettamme flere ganger siden 2005, og er svært opptatt av at denne dialogen med studentene må ligge til grunn for all endring av dette arealet. Videre er biblioteket opptatt av at et moderne bibliotek både må romme muligheter for å studere alene, i grupper, gjennomføre arrangementer og øve på framføringer. Vi ser gjerne på soneinndelinger, og ønsker å være lydhøre for studentenes varierende behov. Senest for et par år siden ønsker biblioteket Læringsstøttesenteret velkommen inn i den delen av biblioteket der den stille lesesalen fram til da hadde opptatt plass. Vi har detaljerte målinger over bruken av bibliotekets ulike soner, og våre tall viste oss at av de over 100 stille leseplassene vi stilte til disposisjon var aldri flere enn 12 av dem på noe tidspunkt i bruk samtidig. Endringen til å nå huse Læringsstøttesenteret, et backoffice for Brukernære tjenester og samtidig ha beholdt et areal for studentene med mer fleksible møbler tilrettelagt for samarbeid har vist at bruken av også disse arealene har tatt seg opp. Vi vil derfor oppfordre til å lytte til innspill fra studenter og ansatte som har biblioteket som sin arbeidsplass når man skal vurdere hvordan man kan utnytte arealene enda bedre framover. Biblioteket er for endring og setter studentenes behov høyest, og baserer seg samtidig på den nyeste litteraturen og erfaringer fra utviklingen av moderne bibliotekarealer både i Norge og i sammenliknbare institusjoner i Europa.

D: Er det noe som mangler eller forhold vi har misforstått eller noe generelt?

Vi peker på at vi skal minimere varme- og strømkostnader; biblioteket er opptatt av hvordan skal vi balansere dette samtidig som vi skal åpne opp mer? Det er iskaldt i biblioteket i dag, noe det av bygningstekniske grunner har vist seg umulig å gjøre noe med slik at biblioteket i samråd med studentene har måttet gå til innkjøp av ulltepper til studentene. Her håper vi campusutviklingsplanene kan se på bedre løsninger.